

Semicolon: Målbilde 2025 (2030)

Erlend Øverby
@erlendoverby



"Would you tell me, please, which way I ought to go from here?"

"That depends a good deal on where you want to get to."

"I don't much care where"

"Then it doesn't matter which way you go."

Blå pille eller Rød pille



Hva er problemet

- Mangler vi en visjon om hvordan IKT kan støtte offentlig sektor sin virksomhet?
- Forståelse for hva som skal til for at IKT kan løse politiske mål med offentlig sektor
 - Fornye, Forbedre, Forenkle – Digitalt førstevalg
- Uvilje til å ta de grep som skal til for å flytte offentlig forvaltning til det 21ste århundre, både mentalt, praktisk og digitalt
- Uvilje til å se sammenhengen i offentlig sektor
- Uvilje til å se offentlig sektor som en tjenestetilbyder som er til for innbyggerne, og skal forvalte fellesskapets ressurser på en optimal måte

Hva er problemet II

- Offentlig sektor er organisert slik at det hindrer politiske mål
 - Digital førstevalg
 - Automatiserte tjenester osv.
- Ingen vilje til solidarisk ansvar for innovasjon og utvikling av borgersentrerte tjenester
- Liten (ingen) sammenheng mellom statlig, fylke og kommunal IKT utvikling
- Offentlig sektor er seg selv nærmest
 - Viktigere å utvikle offentlig sektor, enn å utvikle gode tjenester til borgerne og forvalte samfunnets ressurser på en fornuftig og effektiv måte.
- Ingen vilje til å ta tak i selve årsaken til problemet
 - Vi er litt som strutsen – stikker hodet i sanden og håper problemet går over

Hva er utfordringen?

- Vi tror at IKT er svaret på politiske mål som digitalt førstevalg og automatisert tjenester
- Jeg som borger er ikke opptatt av om en tjeneste leveres av stat, fylke, kommune eller en privat aktør
 - Jeg vil ha tilgang til mine rettigheter og oppfylle mine plikter på en så enkel og effektiv måte som mulig

Digitalt førstevalg

Er **IKKE** en IT løsning

Digitalt førstevalg

Er en pragmatisk
tilnærming til hvordan
borgere skal forholde seg til
offentlig sektor. Dette må
gjennomsyre alle deler
av offentlig sektor.



Vi må forenkle

- Hvor mange her er i stand til å beregne sin egen pensjon?
 - Eller som kan etterprøve utregninger som er gjort?
- Hvor mange her i stand til å beregne sin egen skatt?
 - Eller som kan etterprøve utregninger som er gjort av SKD?
- Hvis vi har problemer – hva da med alle andre innbyggerne i Norge?
- Er ikke dette et demokratisk problem?

Eksempel fra folketrygdeloven §3-3 (Særtillegg)

Særtillegg ytes til pensjonister **som ikke har rett til tilleggspensjon** eller **har tilleggspensjon** som er mindre enn særtillegget. **Særtillegget faller bort** i den utstrekning det **ytes tilleggspensjon**. Det ytes ikke særtillegg til alderspensjon gitt med virkning etter 2010 for personer født fra og med 1943, se §§ 19-8 og 19-9.

Det er et vilkår for rett til særtillegg at vedkommende har rett til grunnpensjon.

Eksempel fra NAV og pappaperm

- Ca. 60.000 barn fødes hvert år i Norge
- Det betyr at ca 60.000 personer vil inngå avtale om pappaperm
- Hvor lang tid tar det å finne informasjon om pappaperm på NAV sine sider?

NAV.NO / Foreldrepenger til far

Hvis far skal benytte fellesperioden

Som far har du rett til foreldrepenger hvis du har hatt pensjonsgivende inntekt i minst 6 av de siste 10 månedene før stønadsperioden starter. Det stilles krav til mors aktivitet hvis far benytter seg av fellesperioden. Hun må:

- være i arbeid
- ta godkjent utdanning på heltid
- ta godkjent utdanning i kombinasjon med arbeid som til sammen blir heltid
- være helt avhengig av hjelp til å ta seg av barnet på grunn av sykdom eller skade eller være innlagt på helseinstitusjon
- delta i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere
- delta i kvalifiseringsprogrammet for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne

Jobber mor 75 prosent av full arbeidstid eller mer, likestilles dette med fullt arbeid. Hvis mor for eksempel jobber 80 prosent kan far ta ut opptil 100 prosent foreldrepenger. Jobber mor mindre enn 75 prosent av full arbeidstid, blir fars foreldrepenger redusert tilsvarende



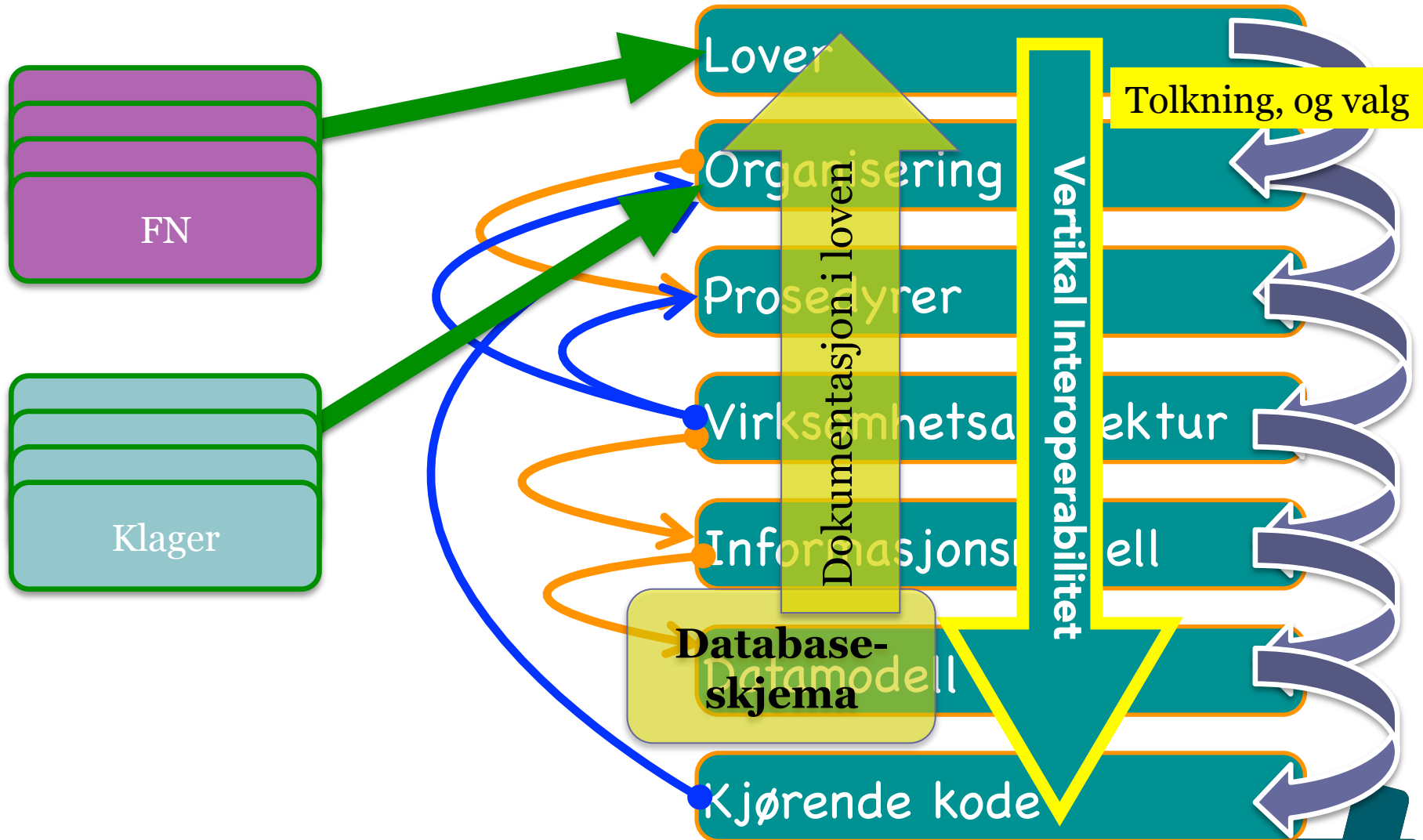
Vi må forenkle !

- Vi må sette behovene til borgeren i sentrum
- Vi må ha en holistisk tilnærming til innbyggernes behov
- Vi må designe offentlig virksomhet rundt innbyggernes behov
- Vi må erkjenne at vi lever i det 21st århundre og at samfunnet har endret seg siden 1814 og 1905
- Vi må erkjenne at borgernes forventninger til offentlige tjenester har endret seg og vil endre seg

Hva kjennetegner Offentlig forvaltning?

- Inndelt i sektorer (ministerstyre)
- Hver sektor har sitt sett med lover
- Lite samarbeid mellom sektorene
 - Store enheter
- Reflekterer "dårlig" at vi lever i 21.st århundre
 - Alle er på nett (hele tiden)
 - Forventninger til automatiserte tjenester
 - Forventninger til at informasjon er "godt" organisert
 - Hvorfor må jeg oppgi informasjon jeg allerede har sendt inn, eller som myndighetene kjenner til?

Norsk offentlig forvaltning



Hva må gjøres

Vi må orkestrere tjenestene rundt innbyggeren og innbyggerens behov og forventninger. Vi må designe effektive prosesser og informasjonsflyt slik at vi får bedre, og enklere tjenester, automatisk saksbehandling, døgnåpen forvaltning.

Offentlige tjenester designes med borgerens behov som utgangspunkt!

Lover

Organis

Prosedyr

Virksomhe

Informa

Datamod

Kjørende k

**Tjeneste-
design**

**IT-
arkitektur**

Karde AS

Innovation Development Management

Samhandling



Bør etatene måles etter andre parametre?

- Hva er blitt gjort for å effektivisere prosesser i andre etater?
- Hva er blitt gjort for å gjøre andre etater bedre?
- Hvor stor del av budsjettet er brukt på samhandlingsaktiviteter?
 - Bør være større enn 15%

Bør vi sette krav til at alle etater følger GMS metodikken?

- **Forretningssiden** eier prosjektet og har fokus på
 - Begreper, prosesser, aktører, regler
 - Forretningsmodellering
- Prosjektene begynner med begrepene som beskriver hva prosjektet skal gjøre og definisjonen til begrepene
 - Dette sikrer at alle i prosjektet får samme forståelse for hva som skal gjøres
- Begrepene og definisjonen og tolkningen av disse er konsekvent gjennom hele prosjektet
- Forretningssiden har definisjonsmakten og ikke programmereren
 - **Forretningssiden** eier og vedlikeholder etatens offisielle begrepsapparat

Målbilde 2030

The “connected” versus the “conflicted” world

In the connected world, all kinds of technologies interact with each other. Goals are aligned.

In the conflicted world, technologies are often used to block other technologies. Goals are conflicting.

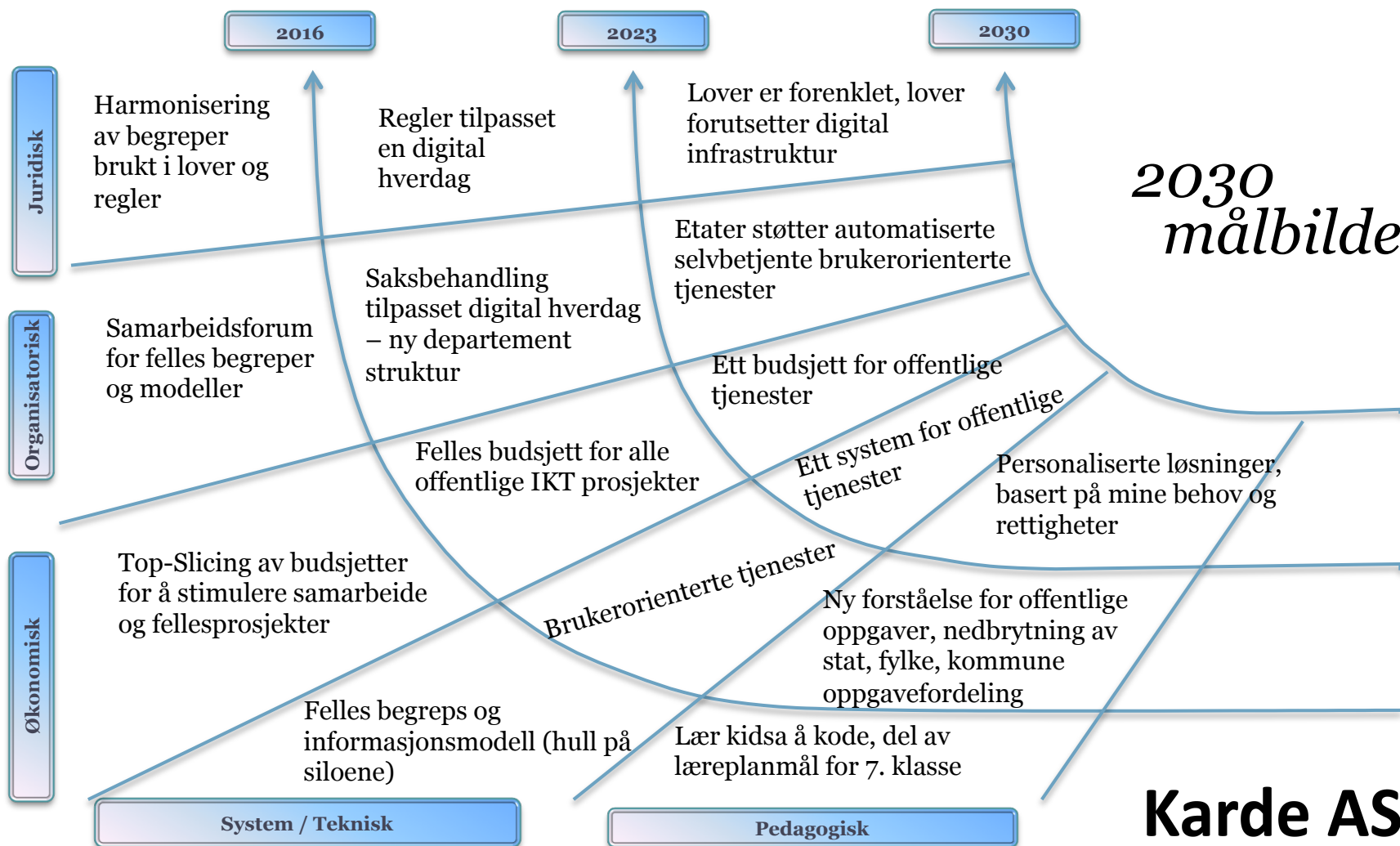
Semicolon målbilde 2030

Scenario å styre mot i 2030 er at vi ønsker et samfunn hvor rettigheter blir tilbudt automatisk, hvor dine plikter automatisk blir fulgt opp. Hvor du har tilgang til dine tjenester uansett hvor du måtte befinne deg, på det utstyr og plattform du som bruker velger. Hvor du har kontroll på din informasjon, og myndigheter og andre må kontakte ditt personlige informasjonsdomene for tilgang til informasjon som omhandler deg og myndighetene må be om samtykke.

Virkemidler som brukes for å nå målet

- Juridiske
- Organisatorisk
- Økonomiske
- System/Tekniske
- Pedagogiske

Plan for å nå målbilde



Juridiske virkemidler

- Harmonisering av begreper brukt i lover og regler (oppstart 2016)
- Regler tilpasses en digital hverdag med automatisert saksbehandling (2023)
- Lover er forenklet (plikter og rettigheter er automatisert). Lovverket forutsetter en digital infrastruktur (2030)

Organisatoriske virkemidler

- Samarbeidsforum for felles begreper og modeller etablert (2016)
- Saksbehandling tilpasset digital hverdag, sammenslåing av departementer basert på funksjon (innsamling/rettigheter/sikkerhet) (2023)
- Samfunnet er organisert slik at det reflekterer automatiserte selvbetjente brukerorienterte tjenester (2030)

Økonomiske virkemidler

- "Top-slicing" av budsjetter til alle offentlige etater for å stimulere til samarbeide og fellesprosjekter (2016)
- Etablere et felles budsjett for offentlig sektor for utvikling/drift av IKT (2023)
- Ett budsjett for offentlige tjenester (2030)

System / Tekniske virkemidler

- Felles begrep og informasjonsmodell (hull på siloene) (2016)
- Felles system for innsamling og brukerorienterte tjenester (store felles deler i siloene) (2023)
- Ett utviklingsmiljø, ett felles “system” for offentlige tjenester (ingen silo) (2030). (Ulike typer tjenester trenger ulike miljø.)
- Informasjon hentes inn dynamisk fra personlige informasjonsseiere (Person/Bedrift eier sin egen informasjon)
- Data og IT systemer evner å finne ut for hvem, når og hvordan de kan være til nytte.
- IT-systemer er bygd og forvaltet slik at de kan svare på queries om hvordan de er bygd, hvilke grensesnitt de har, sin tilstand, og når er neste verksted-service etc.

Pedagogiske virkemidler

- Utdanning i IKT, lær kidsa å kode del av læreplanmål for 7 kl. (2016)
- Ny forståelse for offentlige oppgaver (nedbrytning av kommune/fylke/stat forestilling om hvem som gjør hva) (2023)
- Alle løsninger er personalisert, basert på mine behov, min situasjon og mine rettigheter (2030)

Hvilken pille skal vi ta ? Blå eller Rød



"Would you tell me, please, which way I ought to go from here?"

"That depends a good deal on where you want to get to."

"I don't much care where"

"Then it doesn't matter which way you go."

